

"EDINOST"

izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **sorekem, doberkem in sobotah**. Zjutranje izdajo izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdano stane: za jednmesec f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri meseca . . . 2.— ; . . . 4.50 za pol leta . . . 3.— ; . . . 9.— za vse leto . . . 12.— ; . . . 18.— Naročnine je plačevati naprej na narocilo brez prilozene naročnine se sprava ne izira.

Poznanište številke se dobivajo v predajalniških tobak v Trstu po 20. n.v. izven Trsta po 4. n.v.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinost je moč“.

Pogled v leto 1896.

Časnikarska dolžnost nas veže, da se ozremo nekoliko v leto 1896. in da si napravimo nekoliko bilancije. Z ozirom na skromni prostor našega lista more biti seveda to le na kratko in v velikih potezah.

Bilancijo nam je napraviti v četrtjem pogledu: z ozirom na veliko vnanje politiko, ozirom na ukupno notranje življenje avstrijsko, ozirom na javno življenje našega naroda slovenskega in z ozirom na naše posebne tržaške in istrske odnosaje. Ker pa o tej poslednji točki pregovorimo prihodnjih nekoliko obsežnejše pod naslovom „Pro domo“, nam preostajejo za danes le prve tri.

Leto 1896. je bilo znamenito glede na dogodjaje velike svetovne politike. Znameniti so bili dogodki in leto 1896. je menda položilo kar bodočim odnošajem v evropski politiki. Fenomenalni uspehi ruske diplomacije na skrajnem vzhodu, v armenskem vprašanju in na afričanskih tleh; veliki preobrat v Bolgarski, triumfalno potovanje ruskega carja na Dunaj, Vratislavo in v Pariz, uprav beraško klečeplazenje Nemčije za naklonjenost Rusiji, noroka črnogorske princese Jeleno s prestolonaslednikom italijanskim, sramotni poraz Italijanov v Afriki, približevanje med Italijo in Francozko, opetujoča se znamenja, daje v Carjengradu ruski vpliv malone jedino odločilen, malo-dušno umikanje širokoustnih Angležev, in slednjič ona glasovita razkritja Bismarckova o kričeci sebičnosti Nemčije do nje zaveznic Avstrije: „vse to so znamenja, da težišče evropske politike ni več v Berolini in v Londonu, ampak v Peterburgu. Ruska diplomacija je dosegla tolikih uspehov, ker je umeja biti zmerna. Se svojim lojalnim in odkritim postopanjem je ta diplomacija temeljito porušila misel, ki se je bila v Evropi zakotila kakor fiksna ideja, misel namreč, da je Rusija jedina država, nevarna evropskemu miru. S to fiksno idejo se je opravičeval tudi nastanek trojne zveze, one zvez, ki se nam mora videti najnenaravnejša, ako jo sodimo z višine zgodovinskih dogodkov. Danes veruje ves svet v miroljubivost Rusije in s tem je

odpadla prémisa, iz katere je trojna zveza zajemala pravo do obstanka Resnica je tudi, da danes, ko se evropske države ne izogibljejo več Rusiji, ampak iščejo nje prijateljstva in se priporavnava na vseh koncih in krajih, da Rusija na uprav impozanten način vrši svojo veliko kulturno in miroljubno misijo: da danes trojna zveza obstoji le še formalno, in da narodi evropski so zgubili vero v trajnost te kombinacije. Ta splošni preobrat v menenjih in v sodbi se pojavlja še posebno pri nas v Avstro-Ogrske. Dunajčani so preprisreno pozdravljali ruskega carja, po dunajskih listih so zginole nekdanje klevete, ampak čitaš le več ali manj simpatičnih izjav o Rusiji, in nehali so rožljati sabljo celo — Madjari. Ni mnogo let temu, ko so nemški in madjarski listi proglašali vojno Avstriji zoper Rusijo kakor sveto evangelje, kakor neizogibno potrebo v prid civilizaciji; danes bi pa menda kamenali onega, ki bi zahteval kaj tacega.

Ta velikanski preobrat v menenju o Rusiji se vzdiguje kakor relief iz dogodkov leta 1896. v veliki svetovni politiki. Kakor Slovani in Avstriji moramo seveda le z veseljem beležiti ta preobrat.

Gleda na notranje političko življenje moramo reči, da minolo leto nam ni prineslo onega, po čemer smo hrepeli in od cesar jedino more priti resnični preobrat na bolje in tudi bolj dnevi za avstrijsko slovanstvo: leto 1896. nam ni prineslo sprememb v vladnem sistemu! V glavnem se tudi politika grofa Badenija giblje po starih, priljubljenih in izvoženih tarih avstrijskih državnikov. Še vedno se delajo pokloni pred ono „veliko“ nalogo, ki pripada baje nemštvu v Avstriji kakor neizgibni državni vezi; še vedno se ne morejo otresti zmenenja, da je nemštvu prisojeno prvenstvo v tej državi, še vedno navajajo nebroj pomislekov, ako zahteva Sloven, da bodi konec tej krivični, nezmislni in za državo le škodljivi tradiciji. Vse se giblje še vedno po starih tarih, le oblika odklanjanja naših zahtev je postala nekoliko blažja, nego je bila v dobi nasilja nemškoliberalnih ministerstev. Vendar ne bi imeli prav, ako bi trdili, da se minolo leto 1896. v ničemer ni razlikovalo od svojih pred-

nikov. Ne, to leto je bilo znamenito za bodoči razvoj političkega življenja v Avstriji in torej tudi za avstrijsko slovanstvo. Preobrata nam ni prineslo, ali prineslo nam je znamenj, da smo že stopili v prvi stadij, rekli bi v stadij priprav za bodoči preobrat. Še so v moči stare nemško-centralističke tradicije, ali slep bi moral biti oni, ki ne bi videl, da se te tradicije vzdržujejo le še skrajnimi in zadnjimi silami, in da ne more minoti mnogo časa, ko se politične borbe v tej državi postavijo na druge podlage. In vidno znamenje temu pripravljaljajočemu se preobratu je razpadanje nemške levice, te glavne nositeljice dosedanjega germanizatoričnega sistema.

Po naši zbornici sklenjena volilna preosnova je se le káli bodoči resnični veliki preosnovi, a že ta káli prenese v zbornico novih življiev in z istimi pride še le v zbornico tudi veliko socijalno vprašanje v vsej svoji obliki. Zastopu narodov na Dunaju se odpro novi izgledi in nova, sirska obzirja. Pred gorostastnostjo vprašanja prihodnje uredbe človeške družbe; v očigled dejstvu, da to vprašanje se mora rešiti tako, da se vzravnajo nastala in vedno bolj napenjajoče se nasprotja med posameznimi razredi, da se tako izognemo velikim katastrofam; v zavesti, da je mnogo obupnih veklikov nižjih slojev res opravičenih: ne more priti drugače, nego da narodna in državna pravna vprašanja, ki so bila dosedaj povod toli srđitim borbam, ki so bila dosedaj ós, okoli katere se je sukal vse političko življenje, izgube na svoje ostrosti, to je, da med zastopniki narodov mora slednjič nastopiti boljše razpoloženje za pravično rešenje takih vprašanj. Še svigajo bliksi sosebno med nemškimi liberalci, ali ti bliksi so bolj umetno delo onih, ki se boje za svoje mandate in ki so vsakdar hraniли svojo političko ekzistencijo s prepirom med narodi! Ali te stare tvorbe so v razsulu in z novimi volitvami dobimo predrugačeno situacijo in proces, kateremu so se v letu 1896. pojavljala le predhodnja znamenja, vršil se bode pozneje neizprosno doslednostjo; in ako nas ne varajo znamenja, morajo v nedaljnji bodočnosti tudi visoki krogi priti do spoznanja, da nemška in centralistička Avstrija

gijah, ki je še slovesnejši zaradi poludprtih vrat, ki so vsej ulici dala udeležiti se rodbinske slavnosti, glasovi, zajedno z ženitovanjskim sprevedom idoči preko križnega hodnika, opazke sosedov, srebrarska polirka z velikim predpasnikom iz listra, čisto na glas govoreča: „Ženin ni zal, a nevesta je presneto brdka...“ To vznasa cloveka, ako je ženin.

Potem zajutrek v tvornici, v delavnici, odičeni cveticami in tapetami, in vožnja v gozdči, priznanje tašči, gospe Chébeovi, katera kakor pariška malomeščanka ne bi bila verjela v poroko svoje hčere brez vožnje okoli jezera in obisku pri slapu... Naposled povrat v mesto na obed, med tem ko so svetilnice prižigali na boulevardu in so se ljudje obračali, hoteči videti mimo idočo poroko, pravo pravcato, lepo poroko, katero so najeti konji v diru peljali k stopnicam pri Véfourju.

Do sem je bil prišel v svojih sanjah.

Premagan od utrujenosti in zadovoljstva, je opazoval vrli Risler ta hip z negotovimi pogledi neznanško mizo osemdesetih kuvertov, zgoraj in spodaj završajočo se v podkev, obdano od znanih smehljajočih se obrazov, katerim je iz očij bral odsev svoje sreče, kakor se mu je zdele. (Pride še.)

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši.

ROMAN.

— Francoski spisal Alphonse Daudet, preložil Alb. B. —

PRVA KNJIGA.

I.

Svatovščina pri Véfourju.

„Gospa Chébeova“...

„Dragi moj?“...

„Jaz sem zadovoljen“...

Gotovo že dvajseti pot ta dan je vrli Risler ponovil, da je zadovoljen, in sicer vselej z istim ginenjem, miroljubnim obrazom, z istim zategnjenim, tihim, nizkim glasom, katerega duši vzbujanje ter se ne upa preglasno govoriti, bojé se, da bi se najedenkrat ne prelij v solze.

In Risler bi to trenotje za ves svet ne bil hotel jokati — le mislite si ženina, kateremu se užali sredi gostovanja! A vendar bi bii kaj rad to storil. Sreča ga je dušila, stiskala mu grlo, oviral ga v govorjenju. Vse, kar je mogel storiti, je bilo to, da je sedaj pa sedaj z ustnicami, lahno tresočimi se, mrmral besede: „Jaz sem zadovoljen... zadovoljen...“

ni bila drugačja, nego velika zmota dolgih let in prazna fikcija.

Na ta veliki preobrat v političkem življenju Avstrije se moramo zaresno pripravljati tudi mi Slovenci! Tudi mi Slovenci smo bili v minoletem letu mala slika velikih avstrijskih odnosa: prepričani smo začeli leto 1896 in s prepričom smo je srečno tudi zaključili. Ali tudi v nas hodi neizprosna logika svoje železne pot. Tudi v nas je prineslo leto 1896 znamenj, da se je jelo pripravljati snovanje novih strankarskih tvorb. In to je potrebno, absolutno potrebno, ker sti glavni stranki na Kranjskem zgrešili svojo pot. Jedna in druga sti se v strasti in razdraženosti oddaljili od prvotne podlage in viseči sedaj nekako v zraku ne moreti vršiti svoje naloge.

Drastičen izgled nam je n. pr. konservativna stranka. Nje napredovanje je bilo slično triumfalnemu sprevodu, fenomenalno brzino se je povspela na svoj višek. Toda ni še bila prav na vrhuncu in je bilo misliti, da še le prav prične žeti, kar je sejala, jela so jej krila nekako upadati in pot jo je jela voditi zopet — nizdolu. Tako pa se jej je moralno zgoditi, ker se je oddaljila od svoje naravne narodne podlage in je jela stikati po novih idejah, novih načelih, novih ciljih in novih kombinacijah. Ker pa je naš narod vendar še zdrav, morala je navstati reakcija. In leto 1896 nam je doneslo mnogokatero znamenje — menda nas ne motijo naša opazovanja —, da je že jelo svitati tudi v prosvetljenejih glavah kranjskih konservativcev, da je konservativna stranka grešila, ko se je bila postavila na tesno in nizko stališče skoraj izključne borbe zoper slovenski „radikalizem“, ko si je tako omejila svoje obzorje, da ni videla pred seboj ničesar drugačja nego slovenske — liberalce. Ker pa se nastopanje parlamentarcev na Dunaju nikakor ne da urejati s takega nizkega stališča, ker je logika odnosa zahtevala drugačje, nego pa „načela“, ki jih je konservativna stranka proglašala v domovini od sela do sela in z istimi tudi vnemala srca ljudstva, je bilo le naravno, da je bila skoro v neprestanem nesoglasju akcija poslanec na Dunaju z akcijo stranke v domovini. V takem nesoglasju se je moralno ohladiti prvočno navdušenje in na mesto prejšnje plamteče samozavesti jel se je tu pa tam oglašati hladni skeptičizem. Da ta naša trditev ne visi v zraku, priča nam dejstvo, da se je glavno glasilo konservativne stranke „moderiralo“ v marsičem in da poveda sedaj svoje narodno stališče istotako pogosto, kakor je je nekoliko časa dosledno preziralo. Misli moramo torej, da so konservativna gospoda prišli do spoznanja, da tudi konservativni stranki je dolžnost nepremično držati se narodne podlage in zasukali so zopet svojo zastavo. Nismo zabeležili tega, da bi komu očitali nedoslednost, ampak le očeviščno dejstvo smo hoteli zabeležiti.

Tudi narodna stranka je zgrešila svojo pot; zgrešila pa jo je v zadagi pred silnim navalem nj konservativne nasprotnice. Danes narodna stranka ni več tam, kjer jo mora želeti sleherni rodoljub. Danes predstavlja ista res neko silo v deželi, ali vzdržati se ne bode mogla dolgo v sedanjem položenju, ker jej nedostaje prvočne narodne podlage. Tudi v narodni stranki mora priti do spoznanja, da se mora povrniti za dobro desetletje nazaj na trdno tla vseukupnega programa naroda slovenskega. Tudi v „narodni stranki“ mora zasvitati spoznanje, da je le na narodni podlagi možen kontakt z narodom in le v takem živem kontaktu se pojavlja pravo življenje stranke.

Mnogo se je grešilo na obeh straneh, a to je veselo znamenje izpod zvršetka leta 1896, da so vsaj dunajski zastopniki obeh strank jeli spoznavati, da brezmiseln in slepi preprič le škoduje nam vsem in da zahteva ukupna narodna korist, da se koncentrujejo vse naše sile. Bog dal, da bi to spoznanje prošinilo tudi stranke. Sloga med zastopniki bi morala le ugodno uplivati na vse javne življenje. Ako bode tudi borb, zadobe iste vsaj blazine oblike. Iskrena naša želja je, da se zgodi tako. In ako je leto 1896 zasadilo kal takemu premirju, zadovojni budem žnjim, če tudi nam je ostavilo toliko neizpolnjenih nad.

Političke vesti.

V TRSTU, dne 2. januarja 1897.

Društvo „Sloga“ v Gorici je priredilo minolo nedeljo shod v Kojskem. Shoda se je ude-

ležilo več poslancev, med njimi trdi dr. Gregorčič in grof Alfred Coronini. Posl. profesor Berbuč je govoril o volitvi v V. kuriji. Omenjal je, da imajo Slovenci na Goriškem v tej skupini 90 glasov velenje, da dobijo torej svojega poslanca, aka bodo zložni. G. Ernest Klavzar je govoril o sadjarstvu. „Soča“ pravi, da se je shod v Kojskem vršil častno in da je ljudstvo z veseljem poslušalo govorike. Isto društvo priredi dne 3. t. m. shod v Ajdovščini. I ta shod se izvestno izvrši častno za društvo in dostočno zavednosti prebivalstva vipsavske doline. Mi čestitamo našim bratom in saboriteljem na Goriškem, da so toli častno inauguirali svojo blagonsko delo v letu 1897. Ukupne so nam koristi, ukupni so nam cilji, ukupno nam mora biti tudi čutstvovanje. Vez krvnega pobratimstva, vez stroge in brezpogoje solidarnosti spajaj društvi „Sloga“ in „Edinost“, tržaške in goriške Slovence. Pogumno in ponosno dvigajmo zastavo Slovenstva na Primorskem, i v tem novem letu ostanimo zvesti prvoroditelji nekaljenega narodnega programa in soglasno zastavljajmo svoj upliv, da se tudi odnošaji Primorske do središča našega urede v zmislu našega programa, v zmislu potreb vseukupnega naroda. Mi tržaški Slovenci računamo trdnim uverjenjem na pomoč od goriških bratov v sedanji ljuti borbi. V znamenu slike in pobratimstva izvojujmo si — zmago v zagotovljenje obstanka naše mile narodnosti na Primorskem!

Iz deželnega zbora moravskega. Načrt Čehov za odresco na cesarja pravi med drugim: Splošno stremljenje, da se premosti propad, zevajoči med posamičnimi razredi človeške družbe; stremljenja za tem, da se zadovolji masam, ki so bile brez pravja dosedaj; stremljenje, da pridejo zopet do veljave one narodnosti, katerim so gospodovali popred močnejši razredi, s kratka: stremljenje po odstranjenju nenanaravnega nadvladja je najznamenitejši znak sedanjega časa. S tem duhom časa in s plemenitim čutom pravičnosti cesarja je spajal deželni zbor Moravski nade, da se odstranijo oni odnosi krivičnosti, v katerih se nahajajo javne razmere v deželi. V zaključku adrese je prošnja do cesarja, da bi se zopet uveljavilo državno pravo češko, v interesu dežela, vse države, kakor tudi v interesu prestola in dinastije.

Carjevo voščilo predsedniku Faureu. Car Nikola je postal predsedniku Faureu tole brzojavko v voščilo za novo leto: „Povodom novega leta smatram za svojo dolžnost, da Vam izrečem v svojem in v imenu carice najsrčnijo željo za blagor Francije. Med najprijetnjišimi spomini izza baš minolega leta mi ostanejo neizbrisljivi lepi dnevi, ki sem jih preživel v fantastičnih slavnostih. Nikola II.“

Različne vesti.

Koncert na korist družbi sv. Cirila in Metoda. Jutri torej se bodo vršila veselica, ki jo priredi ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Trstu, v redutni dvorani „Politeama Rossetti“. Za vse točke programa se pripravljajo sodelovalci jako pridno in z oduševljenjem. V lepi Boršnikovi igri bodo vsi igralci in igralke obledeni v krasne narodne noše kranjske in bodo efekt getovo mogočen. Slovani v Trstu in okolici naj nikar ne zamudé prelepje zabave; na sviranje točno ob 7½ uri zvečer v redutni dvorani!

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda na Greti priredi — kakor smo že naznali — v torek, dne 5. t. m., veselico na korist svoji blagajni. Program je tako srečno sestavljen. Na veselicu bodo sodelovali: tamburasi „Tržaškega Sokola“, pevski zbor društva „Zarja“ in domači dilektantje. Z ozirom na to, da se je v Rojanu zapričela ljuta borba med domovinsko stvarjo in ptujimi vplivi, da torej tamošnji rodoljubje potrebujejo in zaslužijo vsestranske materialne in moralne podpore, prosimo mestno in okolišansko rodoljube, naj se v obilnem številu odzovejo povabilu podružnice na Greti. Kakor je bilo včeraj na shodu političnega društva „Edinost“, tako naj bode prihodnji torek: slovesen in ukupen protest zoper umetno gibanje, naperjeno v udušenje slovenskega značaja župnije rojanske!

Nasi shodi. Čudno, kar ni bila navada do sedaj in se tudi ni še zgodilo do sedaj, zgodilo se je včeraj v Rojanu: včernice so se pričele še le ob 4 uri pop., torej ob tisti uri, ko se je imel

pričeti shod, ki ga je bilo sklical pol. društvo „Edinost“. Čudno naključje, kaj ne? No, ako se je kdo nadejal, da s to več ko malenkostno odredbo vzkriči udeležbo na našem shodu, zmotil se je temeljito. Mi smo počakali malo in predno smo jeli zborovati, je bila dvorana tako polna, da je kmalu zavladala tropička vročina. Po splošni sodbi je bilo navzočih do 500 oseb. To dejstvo je tem značilneje, ker smo namenoma opustili vsakoršno agitacijo za ta shod in smo se omejili na jednostavno naznanilo. S tem smo dosegli, kar smo hoteli doseči: dokaz, da reakcija v Rojanu ni umetna, da je navstala v srečih ljudstva! In kako se je vršil ta shod! Ako smo v poročilih o drugih shodih govorili o navdušenju, moramo rabiti danes pojim — ogorčenosti. To je trebalo videti, opisati se ne da točno. Kakor hitro se je le izustilo ime izvestnih oseb, zagromelo je po dvorani in razlegali so se vsklik, katerih ne smemo in tudi nočemo zabeležiti, in vsakokrat je trajala demonstracija po več minut. To je bilo imponantno, to je segalo do srca. Liki orkan so gromeli protesti. Do gospoda višega komisarja Bacherja, ki je na tem shodu zastopal javno oblast, se obračamo najljudejno prošnjo, da bi v svojem poročilu do predstojeca mu oblasti ne poročal samo o vnanjem vršenju tega shoda, ampak, da bi načrta tudi utis, ki ga je morala napraviti ta manifestacija na vsakogar. V interesu javnega miru je, da oblasti ne ostane skrito, kar toli mogočno valovi v sreča tega, sicer toli mirnega prebivalstva.

Viharno je bilo na tem shodu, kakor na nobenem še do sedaj. Ali viharno ni bilo vsled ne soglasja med zborovalci, ampak vsled dejstva, da so jednaka čutstva navdajala vseh in da so se srca vseh združila do elementarnega pojava. In vendar, kakov red! Nam je imponovalo to ljudstvo. Komaj je predsednik Mandić zaključil zborovanje in so odzvenili urnebesni živo-klici prev. cesarju, česar podoba je visela nad glavo predsednikovo, razšlo se je ljudstvo tiho in mirno, kakor da se ni dogodilo ničesar.

Mi čestitamo Rojančanom na tem lepem dočaku svoje zdrelosti, pol. društvo „Edinost“ pa sme biti ponosno na svoj včerajšnji vspah.

O shodu prinesemo seveda podrobno poročilo.

Imenovanje. Ces. kr. namestnik v Trstu je imenoval vežbenika Josipa Planinca računarskim asistentom pri namestništvu.

„Slovenke“ prva številka izšla je danes ter jo dobē na ogled vse naši naročniki. V Trstu se razprodajajo posamezne številke po 12 n. v tobakarnah pri Chiozzi, pri Pipanu (Ponte della Fabbra), pri sv. Jakobu in pri Lavrenčiću (Piazza della Caserma).

Kmetijska in vrtnarska družba za Trst in okolico naznana, da bode odslej poleg uradnika — ki posluje vsaki dan — ob nedeljah od 10—12 ure zjutraj tudi odbor posloval v prostorih Via molin piccolo št. 1. nad. I. Odbor.

Pevsko društvo „Kolo“ v Trstu vabi na svoj prvi veliki koncert, ki bode v nedeljo dne 10. januarja 1897. v telovadnici sl. „Trž. Sokola“ (na vogalu ulic Farneto in Amalia). Na koncertu bode svirali pomnoženi orkester c. k. pp. 87. Program priobčimo prihodnjič.

Bolezni nadškofa Stadlerja v Sarajevem. Veseljem beležimo, da se je bolezni temu visokemu cerkvenemu dostojanstveniku in odličnemu rodoljubu hrvatskemu obrnila v toliko na bolje, da je opravičena nada, da skoro okreva. Vse hrvatsko novinstvo hvali božjo previdnost, da načelu hrvatskemu ostane ohranjen ta njegova zvesti sin.

Za bedne rodbine ponesrečenih Križanov poslali so nam nadalje:

Gosp. dr. Simen Pertot	10 kron
" Fran Dollenz	10 kron
" Mate Mandić	2 kroni
" dr. O. Rybač	2 kroni
" dr. J. Abram	2 kroni
V slovenski krčni g. U. L.	15 kron
Skupaj	41 kron

K temu prejšnja izkazana svota 561 Kr. 30 st. Skupaj . . . . . 602 Kr. 30 st.

Nadaljuje darove sprejema drage volje načelnika (Via Molin piccolo št. 3).

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu decembru 1896 je 86 strank učlilo 25.999 gld. 99 n. 33 strank učlignilo 3.973 gld. 81 n. 40

strankam se je izplačalo posojil 18.566 gld., stanje ulog (363) 127.528 gld. 89 nč., denarni promet 74.358 gld. 40 nč.

Legár (ali tifus) v Pulju. Stanje epidemije dne 30. m. m.: Meščanstvo: novih slučajev 6, ozdravilo 29, umrla 2; vkljupno 616, od katerih 96 v bojnišnici. — Vojaštvo: novih slučajev 2, ozdravilo 5, umrl 1, vkljupno 508.

Dne 31. m. m.: Meščanstvo: novih slučajev 23, ozdravilo 33, umrl 0 vkljupno 596, od katerih 95 v bojnišnici. — Vojaštvo: novih slučajev 3, ozdravila 2, umrla 2, vkljupno 507.

Glavni dobitek. Trgovski pomočnik Ferdinand Boissiere v Parizu je zadel te dni glavni dobitek sreček Panama v znesku pol milijona frankov. Njegova žena je branjevka; oba živita prav siromašno, kajti imata 4 otroke. Glavni dobitek pa tega siromaka ni presenetil prav nič. Hladnokrvno je rekel: „Večkrat že sem zadel kako malenkost, a znal sem, da zadenem tudi to. Glavni dobitek je prisel, in prav je, kajti moral je priti.“

Milijoni dinamita. Beroliniški „Börsen Courier“ poroča, da je izumitelj dinamita, inženir Nobel, estavil vseculiču v Stokholmu zapuščino 50 milijonov frankov.

Vporaba mleka v Parizu. „Journal Agricole“ beleži, da se leta 1895. vporabilo v Parizu 171 milijonov 514.930 litrov mleka. To bi bilo pravo, pravcato jezero, po katerem bi mogle ploviti ladije.

Koledar za goriško nadškofijo za l. 1897. dobiva se v tiskarni Dolenc po 50 nvč. komad pri Ant. Muha. — Ima 200 strani.

Koledar. Danes (2.): Makarij, opat; Konkordij, mucenec. — Jutri (3): Nedelja pred razglasanjem Gospodovim. Genovefa. — ponedeljek (4.): Tit, skof; Izabela, kraljica. — Maj. — Solnce izide ob 7. uri 45 min., zatoni ob 4. uri 28 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 4.5 stop., ob 2 pop. 9.5 stop. C.

Kakor novost na zdravstvenem polju je izšla ravnokar „Kuharica za bole na slatkorni bolezni“, katero knjige je izdala Hermrina pl. Gilgen. To knjigo pozdravijo gotovo veseljem vsi, ki trpe na tej bolezni. Ti bolniki vedo, kako si morajo odrekati jedila vseled predpisane dijet, in kaka težko jim je hraniti se često le v najpotrebnosti obliki. To knjiga je torej odpomogla davno občutjenemu pomanjanju. Veliko število zdravniško pripombe in skušanih receptov nudijo trpečim možnost, ne le da se hranijo, ampak da tudi ugajajo ukusu. Najvažnejše vprašanje, kako namreč o prizjanju močnati jedil nadomestiti moko, je tu rešeno na najsegnejši način. Knjiga je sestavljena le po vseh in škušnjah, ki se jih je nabrala pisateljica sama na nekem sorodniku tekom več let in jih objavila na vspodbudo od zdravniške strani. Knjiga je elegantno opremljena in jo je dobiti vezano po 2 gld. v vsaki knjigarni ter bodi priporečena n-jnjene vsem, ki trpe na slatkorni bolezni.

Nazaj, nazaj v deželo sveto!

Bilo je dne 26. decembra tega leta, ko se nas je zbralo nekoliko prijateljev v gostoljubni hiši vrtega rodoljuba S. preko glavne ceste, ki vodi po kršnem Krasu od K. v T. Praznovali smo god sv. Štefana in med opoludansko jedjo smo pogodili marsikatero lepo in zdravo; populudne sti se nam pridružili še dve dieni družini iz bližnjega T. Vse je bilo veselo in zadovoljno, čeprav je zunaj grozno bila mrzla burja in nas spominjala, da smo sredi zime, sredi onega časa, ko vse pozeba, vse otrpuje.

„Dá“, reklo se je, „tudi v nas Slovencih je v novejšem času, ko se bližamo zvršetku devetnajstega stoletja, otrpnilo, pozabilo marsikaj. Mesto bratoljubja imamo bratovske razpore in že mori „Slovenec — Slovenca brata“, mesto narodnega ponosa nam je hinstvo in udanost ptujčevi peti.“

„Res je“, je pritrdila mlada, duhovita krasotica, „res je, da v nas ni več onega veselega življenja, o katerem so mi pripovedovali starejše sestre moje. Kakošna je bila poezija prejšnjih let in kakoršna je danes! Kako milo nas božajo in navdušujejo za vse, kar je lepega, resničnega in svetega*, pesmi našega ljubljence Prešerna, pesmi Simona Jenka in Gregorčiča!“

„Pogodila ste jo“, je pripomnil moj prijatelj Tone, „in da razvidite, da imamo še dan danes čutečih ljudi, ki dobro znajo, kaj je lepega v umetnosti, in kedaj se pričenja „verzifikstvo“ in nehuje prava poezija, prebrati vam hočem sestavek: „Karafil s pesnikov vega doma“, katerega je ravnokar priobčil Ivan Fajdiga v naši „Edinosti“. „Poezija je le poezija“.

Vse je obmoknilo in čutljivim glasom je prečital vrlj Tone omenjeni sestavek.

„V blag spomin našemu ljubljencu, kralju litike dr. Preseru“! je zaklical naš gospodar; mi

pa smo si večkratno ponovili besedo: „Še, še živi poezija, sveta poezija na svetu in v srečih človeških je je največ!“

Ali je morda to pesniški jezik, če nam novodobni poet pisa i: „Naj ožje k sebi te privijem — Na ustnah ustne naj visé — Jaz ti izpijem dušo — Nasprotniku hočem izkopati oči — Tu je razun mene zizavi svet — S teboj kramoljam (kakor tržaške vendirigule) — Jaz čepim pri ljubi itd.“

A najodurneje se glasé vrstice neke pesmi, ki se glasé doslovno:

Zato pa v sreču za-te, draga,
Plamtli ljubezni tak mi žar,
Kot tisoč let bi s tolpo svojo
V njem kuril bil pekla glavar.

Tako plamtečo ljubav ima torej ta nadopolni poet v svojem senci, kakor da bi v njegovem senci že tisoč let gospodoval najvišji glavar vseh hudičev v družbi vseh peklenčekov!!

Kje je ta ukus? Okus pa je pravilo vseh pravil in mimo prirode je ravno pravi okus zakonodajalec na polji poezije. (Zvršetek pride.)

Najnovejše vesti.

Carijograd 1. Včeraj so poslali domov na račun sultana 5000 softa (dijakov), nekoliko tisoč bode sledilo. To odpošiljanje je sicer običajno, toda letos se vrši v velikem številu in nasilno, ker se boje protivladnih pojavorov. Ministerski svet je sklenil včeraj, da privoli v opetovanju zahteval poslanikov, da se bodo namreč tudi neturški živiji v sprejemali v orožništvo na Kreti. Pričakuje se, da sklep zadobi potrjenje.

Trgovinske brzojavke in vasi.

Ljubljana. Poenca za januar — — — — — spomlad 1896. 8.83 do 8.85 Oves za spomlad 5.95—6.97. Rž za spomlad 6.84—6.88. Koruz za maj-juni 1897. 3.92—3.98

... nova od 7. kil. f. 8.55 8.60 ... 79 k. o.

8.65—8.70. od 80 kil. f. 8.70—8.75 od 81. kil. f. 8.75

8.80 ... 89 kil. for. — — — — — ležame 6.10—8—

5.66—6.10

Poenca: Slabe ponudbe in povpraševanje. — Trg miren. Prodaja 15000 met. stot.: 2 do 5 nvč. ceneje. — Vreme: lepo.

Praga. Nerafinirani sladkor for. 12—, novembra-december 12— nezanesko boljo.

Praga. Centrigrač sovi, postavljen v Trstu v red odpolijatev precej f. 82.75 88— Concasse 84.25—Cetorn 5—. V glavah sodih 37— mlačno. Havre. Kava Santos good average za januar 62— za maj 63.—

Hamburg. Santos good average za december — — za mare 1897. f. 51.75, za september 52.50

2 Januvarja 1897

	pre-včera	danes
Dražnvi dolg v papirju	101.65	101.80
v srebru	101.8—	101.90
Austrijska renta v zlatu	122.90	122.90
v kronah	100.80	100.95
Kreditne akcije	377—	378.25
London 10 Let.	119.95	119.90
Napoleoni	9.52%/ 20 mark	9.52%/ 11.74 11.75 45.42%/ 46.45

Quem predragim prijateljem in znancem vošči tem potom

otečno in veselo novo leto

Ivan Nabergoj,

Slovenščine in laščine zmožnega

pisarja

Vsprijme odb. Dr. Otokar Rybář
v Trstu, ulica S. Spiridione 3.

Stenski koledar za l. 1897

Od več strani se je naglašala potreba koledarja v slovenskem jekingu za rabo v pisarnah. — Tiskarna Dolenc v Trstu priredila je za leto 1897 tak koledar in ga prodaja po 20 nč. komad, s pošto 25 nvč. Kdor si ga želi, naj pošlje omenjeni tiskarni po nakaznici 25 nvč. in natančen naslov, ali pa naj pride sam v tiskarno, trg večne vojašnice št. 2, kjer dobi ga po 20 nvč. komad.

Narodnjakinje!

Dovoljujem si Vas opozoriti na svoje veliko skladisče oglja, drva, premoga in koksa v ulici S. Zaccaria štev. I (mej ulicama Chiozza in Farneto).

Ker izdelujem od navedenih predmetov nekatere na lastno rezijo, nekatere pa sem si nabavil pod najugodnejšimi okolnostmi, prepričan sem, da vas zamorem v vsakem obziru zadovoljiti.

Jamčim za točno postrežbo in poštene vago ter se priporočam z vso udanostjo.

Vekoslav Grebenec.

GORIŠKA TISKARNA

A. Gabršček

v Gorici. Gosposka uica št. 9.
ima v zalogi vse tiskovine za županstva, šole, sodišča, cerkve itd. — Izdaje časopise:

„Soča“, tednik, cena gld. 4:40.

Primorec“

„Slovanska knjižnica“ v mesečnih snopičih za jedno leto gld. 1.80. Doslej izšlo 56 snopičev.

„Knjižnica za mladino“ v trdo vezanih mesecnih snopičih po 25 nč., za naročnike 20 nč. Doslej izšlo 23 snopičev.

V Trstu prodaja prve tri tobakarnar M. Lavrenčič, nasproti veliki vojašnici in tudi tobakarna Pipan v prehodu Ponte della Fabra, na kar opozarjam Slovenec v Trstu in okolici.

Prvi in najstarejši

fotografično - umetniški zavod Ant. Jerkiča v Gorici na Travniku št. 11 (poleg nadškofoje)

prevzema vse v fotografično stroko spadajoča dela do naravno velikosti. Izdeluje nadalje fotografije na porcelan, na brošo (po najnovejši in najboljši), na platno, na svilo itd. Akvarele in oljnate slike; posnema po starih fotografijah pomarjševalno ali povečevalno na najukusnejši način. Jamči za neprekosljivo delo. — Cene poštene.

Rojaki! Pozor!

Gostilna „Pri petelinu“

Ulica Ghega št. 7. v Trstu blizu j. kolodvora.

Podpisani naznanja sl. občinstvu, da je uredil svoje gostilniške prostore tako, da more priti v nje gospod in priprsti kmet. Postreže se vsakega z dobrimi jedili in izbornim črnim ali belim naravnim vino in sicer po takih cenih, da se ne boji tekmovanja.

Gostilna je vedno prskrbljena z domačo posušeno in svežo presicivino, pristnim salatom, klobasami, nanoškim ovčjim in drugim sirom.

Priporoča zasebnikom in krčmarjem svojo veliko zalogo črnega in belega vipavskega vina, toliko iz zaloge v Prvačini kakor v Trstu. Prodaja se na drobno in debelo in razposila po zahtevi na vse strani stroškov prost.

Vina so teh-le vrsti: modra frankinja, berzamin, burgunder, izabela, rulandec stari in novi, belo staro in novo, rizling stari in novi itd.

Specijalitetna vina črna in bela iz l. 1892., 1893., 1894. in 1895. v steklenicah od 1 litra 80 nvč., pol litra 40 nvč. — Domači tropinovec se dobi tudi po naročilu v vsaki meri.

Gostilna je odprtta od 7. ure zjutraj do polnoči. — Priporoča se svojim rojakom v Trstu in na deželi, da ga počaste v svojim obiskom pri vsaki priliki, drže se gesla „Svoji k svojim“, beleži udani.

Anton Vodopivec,
gostilničar.

Pri slabem prebavljanju,

bolu želoda in črevesnem kataru ni po nazivih slovencih avtoritet boljšega uživalnega sredstva kakor prstni

„Servus“ Hausenov Kaselski ovseni kakao, ka eri se dobiva po vseh lekarnah, prodajalnicah delikates, miridil in kolonijalnega blaga za ceno od 70 nvč. za karton (33 koščkov zavitih v kositarne liste.)

Hausen & Co., Kassel in Eger. 7
Glavno razpečavanje za Avstro-ogrsko L. Koestlin Bregenz.

Via Nuova na vogal via S. Lazzaro Novenaročje najmodernejšega blaga za zimsko sezonu so nam uže prilepi in: Flanelia, sukno, volneno tkanine za gospode in gospode. Veliki izbor ovratnikov in ovratnic vsake vrste barve in velikosti.

Zaloge vsakovrstnih potreb za šivilje, krojače in kitničarke. Uzorci na zahtevo franko. Blago se razšilja poštne prosto. Za mnogobrojni obisk tako meščanom, okolišanom in za najnajnji naročnikom se priporočata udana Aite & Zadnik.

Včeraj Godina

limar

Trst via Giulia št. 21.

Izvršuje vsakovrstna

Porzn. reg. st. 14

Sedanja razstava: Umetnosti in rokodelstva v Berlinu leta 1896 včevši razstavo „Kairo“ v Berlino.

Ustopenina 20 novč. otroci 10 nov.

Autorizovani potovalni urad

Alojzija Mozetič v Trstu,

Piazza dei Negozianti št. 1,

ovsi eduje potovanja v Azijo, Afriko, Ameriko, Avstralijo in po vsej Evropi; zastopa najboljša parobrodska društva; prireja zavetne vožnje; posreduje zavarovanja proti nezgodam in pončanje radovoljno in brezplačno, pismeno in ustorno v vseh potovalnih zadevah; junci za najnižje cene in najboljšo postrežbo.

Rojaki!

Knjžica v spomin slovesnega kronanja žalostne Matere Božje z 12 slikami.

Poštenil

Janes Slavec, župnik,

prodaja se v zakristiji cerkve sv. Justa, sv. Antona starega in novega, pri sv. Jakobu in v zakristijah vseh cerkv po okolici po 20 nč. Razposilja se tudi na deželo. Pri naročbi od 12 knjižic in več 10% odbitka.

Proporoča se osobito čestiti duhovščini s posebno prošnjo, da blagovoli to knjižico razprodajati.

Naročbe naj se pošljajo na naslov:

Alojzij Stolfa,
Trst, Kolonja štev. 194.

Dr. Rose balzam

za želodec

iz 1-karne

B. FRAGNERJA V PRAGI je že več kakor 30 let občno znano domače zdravilo slast vzbujajočega, prebavljanje pospešujočega in milo odvajajočega učinka.

Svarilo! Vsi deli ambalaže imajo zraven stojec postavno določeno varstveno znak.

GLAVNA ZALOGA

Lekarna B. FRAGNERJA pri „črnem orlu“

Praga, na Mali Strani, ogelj Spornerjeve ulice. Velika steklenica 1 gl., malo 50 kr., po pošti 10 kr. več.

Po pošti razpošilja se vsak flan.

Zaloge v avstro-ugarskih lekarnah.

4 zlate, 18 srebrnih kolajn, 30 častnih in priznalih diplomov.

Kwizde restitucionalni fluid

c. k. priv. opirala voda za konje.

Cena I steklenici I gl. 40 nč. a v. Rabi se že 35 let v dvornih konjiških hlevih pri vojaštvu in civilu za okrepanje in zopetno ojačevanje po velikih naploh pri izpahnjenih, otrpelosti kitid., usposoblja konja do izbornih del v treniranju. Dobiva se prsten le z gornjo varstveno znamko v vseh lekarnah in trgovinah z mirodijami v Avstro-Ogrski.

Glavna zaloge

c. in k. avstro-ugarski in kr. rumunski dvorni literant. okrožni lekar, Korneuburg pri Dunaju.

ANTON ZIGOJ

brivec v Trstu, ulica Stadion št. 1 (v hiši g. F. Žitka) se priporoča najlepše slavnemu občinstvu za mnogobrojni obisk. Ima na razpolago vsakovrstne vonjave.

Liniment. Capsici comp.

s sidrom

iz Richterjeve lekárne v Pragi, pripoznano izvrstno, bolečine blažeče mazilo; dobiva se po 40 nč., 70 nč. in 1 gl. po vseh lekarnah. Zahvala naj se blagovoljno in splošno prijavljeno domače sredstvo na kratko kot

Richterjev liniment s sidrom

ter naj se predvidnostno uprejmejo le take steklenice kot pristne, ki imajo znano varstveno znamko „sidrom“.

Richterjeva lekárna „Pri zlatem levu“ v Pragi

Teodor Slabanja

srebar v GORICI (Görz) ulica Morelli 17 se priporoča preč. duhovščini za napravo cerkvenih posod in orodij iz čistega srebra, aljsaka in medenine, kot: monštranc, kelihov, itd. itd. po najnižji ceni v najnovnejših in lepih oblikah. Staro reči popravim ter jih v ognju posrebrim in pozlatim.

Da si zamorašo tudi meni premožne cerkev omisli razne cerkvene stvari, se bodo po želji prečastitih p. n. gospodov naročnikov prav ugodni plačilni pogoji stavili.

Ilustrovani cenik franko.

Pošilja vsako blage dobro spravljeno in poštne franko! 2-24

Za mlekarje in gospodarje!

Tvrda G. Ferd. Resberg v Gorici je spravila v trgovino novo vrst moke za rejenje živine, katero uporablja že v planinskih deželah vsi živinorejci in mlekarji. Ta

moka za pitanje

je pripoznana po c. k. kmetijskem poskušališču v Gorici kot izbornno sredstvo za rejenje in jo priporoča odjemnikom radi svoje redilne lastnosti za boljšo kakovost kravjega mleka.

Moka za pitanje se dobiva v zaznamovanih in s svincem zapečačenih vrečah od 50 kg. po 3 gl. pri tvrdki

J. Kaučič v Gorici.

na Kornju ter pri tvrdki G. Ferd. Resberg v Gorici v stari cukrarni v kapucinski ulici.

Vsak, kdor hoče svoje zdravje enem noči pogrešati prijetnega kavinega užitka. Bobova kava je, kakor znano, škodljiva, ker preveč živce razburja; ako se jej pa Kathreinerjeva primeša, je odvzame škodljive učinke.

Vsak jo pije, ki se ne čuti prav zdravega. Posebno za take, kibolehajo na živcih ali v želodou, izkazala se je Kathreinerjeva kava, čista brez primesi, v tisočerih slučajih kot najboljša, najzdravejša in lahko prebavljiva pijača.

Vsak otrok in vsaka ženska naj pije Kathreinerjevo kavo, ki je tečna in se prilega slabemu in rahlemu telesu, naj bo že čista ali mešana z bobovo kavo. S svojim prijetnim, milim okusom se kmalo vsem prikupi.

Vsak, ki hoče pri gospodarstvu kaj prihraniti in vendar uživati okusno in zdravo kavo, naj si kupi Kathreinerjevo kavo. Naj bo čista ali mešana z bobovo, ugajala bo po okusu vsakomu.

Kathreiner-Kneippova sladna kava

je v

zdrava družinska pijača, čist priordan plod v celih zrnih, iz najboljšega slada izdelana in po Kathreinerjem, v vseh deželah priznana in od najveljavnejših strokovnjakov preskušenem načinu z okusom prave bobove kave prekisana. Kathreinerjeva kava združuje toraj v sebi prijetni okus ptuje bobove kave in vse od zdravnikov priznane dobre lastnosti domačega slada.

Kdor noči biti goljufan in oškodovan, naj paži pri nakupu na varnostno znamko in na obliko na strani Kathreiner.

Zavoji brez imena „Kathreiner“ niso pristni.

